

РЕЦЕНЗИЈА

*Милован Витезовић*МИСЛИЛАЦ НАШЕГ ОЧАЈА – ОСЛОБОЂЕНИ ЧУВАР
СРПСКЕ ТАЈНЕ

Мирослав Средановић са овим рукописом прави је пример за следећу тврдњу: Док су другим културама биће свога народа дефинисали филозофи, биће српског народа било је препуштено песницима, који су душу народа исказивали у поезији (што је у епици и лирици чинио и сам народ), а последњих деценија, кад смо се дали у разне лудости и нама несхватљиве, ту ствар су у своје руке преузели сатиричари, понајпре – афористичари. Можда и нису сами на своју руку, можда смо им се препустили, или напосто изручили. У сваком случају, српски сатиричари – афористичари поимају све што се њиховом народу збива, и на тачан начин изражавају то поимање, стоички нам га саопштавајући, макар и на ногама остали.

У народу који је сав на своју руку, у свим крајностима, од претеране гостољубивости до укупног ината, српски афористичари су тек посебан сој и као људи, и као писци. Вешти занату и инату, намерени да ништа не прећуте, да ни преко чега не прећу. Тако нам је и Средановић доказ да од српских афористичара нема достојанственијих очајника, пред чијим се очима и у чијим се мислима потврђује најсавременија историја овог народа у нестајању.

Оном историчару, са њима обавезном дистанцом, који у неком будућем времену буде хтео

да докучи очајну судбину и њихов нестанак, највише ће користити једна оваква књига афоризама, каква је ова Средановићева. Афоризми ове књиге и нису заошијане дефиниције српских мука, недаћа и несрећа, већ дијагнозе кратких и опаких болести које се оглашавају са ин мемориам, дате духовито како се неизлечивима саопштава стање са привидном надом.

Нигде се у свету судбина народа није нашла тако дефинисана као српска у афоризмима првих афористичара, у које спада Средановић. Руку на срце, тежини те судбине свет је дао немерљив допринос, што се једино сатиричари – афористичари усуђују да кажу, али са осудом, а не захвалношћу.

Сатирична и афористичка поетика Мирослава Средановића, његов избор тема и техника писања у парадоксима су се развијали и усложњавали, постајући једноставнији и дубљи од књиге до књиге, тако да су у овој четвртој књизи афоризама врхунац његове поетике и најдубља места његових мисли. Мирослав Средановић може сада све да каже, а има и шта, са лакоћом и сигурношћу, са већом дрскошћу у безобзирношћу, од којих подилази језа.

Могу рећи у најкраћем да је Мирослав Средановић ушао у карактер и менталитет српског народа, над којим се изводе демократске промене, транзиција, инсајдеризација, уранизација (ослобођена), и глобализација, да се поистоветио са судбином коју исповеда, ослобођен чувања народне и државне тајне.